

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ
АГРЕСІЇ**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції**

19 червня 2026 року

**Одеса
2026**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
19 червня 2026 року

ОДЕСА
2026

УДК 342.7:341.3:364(477)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Давиденко В.В., ректор університету, кандидат юридичних наук, доцент

Заступник голови:

Корнієнко М.В., перший проректор університету, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Бабчук О.Г., завідувач кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук, доцент;

Гугулан Є., завідувач кафедри приватного права Академії «Штефана Великого», Міністерство внутрішніх справ Республіки Молдова, доктор філософії, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Матієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, доктор юридичних наук, доцент;

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Сухарєва А.О., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики, доктор юридичних наук, професор;

Томіна В.Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 червня 2026 р.). Одеса : ОДУВС, 2026 – 465 с.

European Parliament & Council of the European Union. (2016). *Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation)*. <https://eur-lex.europa.eu/https://doi.org/10.2860/108933>

United Nations. (1989). *Convention on the Rights of the Child* (November 20). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021

Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Constitution of Ukraine* (Law No. 254k/96-VR, June 28). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>

Verkhovna Rada of Ukraine. (2001). *Law of Ukraine "On Child Protection"* (No. 2402-III, April 26). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Law of Ukraine "On Personal Data Protection"* (No. 2297-VI, June 1). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *Law of Ukraine "On Education"* (No. 2145-VIII, September 5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (n.d.). *Digital safety and media literacy in education reports*. <https://www.unesco.org>

Babchuk O. H.

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Psychology and Pedagogy
Odessa State University of Internal Affairs

CHILD'S PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN WAR CONDITIONS: RESOURCES FOR ADAPTATION AND DEVELOPMENT

Modern military conflicts create numerous challenges for the mental health and development of children. Military aggression is accompanied by constant danger, forced displacement of the population, destruction of familiar social ties, loss of loved ones and changes in living conditions. These processes are especially acutely reflected in the child, who, due to age-related characteristics, is more sensitive to the influence of stress factors. In this regard, the problem of preserving the psychological well-being of children becomes particularly relevant and requires thorough scientific understanding.

Psychological well-being is an important indicator of the harmonious functioning of the individual and is characterized by a positive emotional state, a sense of security, satisfaction with life, the ability to self-realize and maintain constructive relationships with the environment. In childhood, psychological well-being is a necessary condition for full development, successful socialization and the formation of resilience. In conditions of military aggression, it becomes one of the key factors that ensure the child's adaptation to difficult life circumstances and contribute to further personal development [5].

War significantly changes the social situation of a child's development. Experiences of danger, information pressure, separation from relatives, loss of familiar environment and social contacts can lead to anxiety, fears, emotional instability, psychosomatic disorders and difficulties in social adaptation. Many

children have difficulty concentrating, sleep disturbances, increased irritability or, conversely, withdrawal and social isolation. However, even under conditions of prolonged exposure to stress factors, a significant part of children demonstrate the ability to successfully adapt to new conditions, which indicates the presence of certain psychological resources [2].

The family is the leading resource for a child's adaptation to the consequences of military aggression. A positive psychological climate in the family, emotional support, and trusting relationships between family members help reduce anxiety and create a sense of stability. Parents are the child's main source of psychological support, and their ability to respond constructively to crisis situations largely determines the characteristics of a child's experience of stress. Emotional accessibility of adults helps a child better understand their own experiences and find ways to overcome them [6].

In times of war, the ability of parents to maintain open and honest communication with their child, taking into account their age and emotional state, is of particular importance. Children need clear explanations of the events happening around them, as well as confirmation that their feelings are natural and acceptable. Open communication helps reduce uncertainty, prevents the formation of excessive fears, and helps the child feel heard and understood.

An important factor in supporting psychological well-being is also the preservation of family traditions, familiar rituals and joint activities. Even in difficult war conditions, spending time together, family conversations, celebrating important events or performing everyday tasks create a sense of predictability and emotional security for the child. Such elements of stability help maintain internal balance and reduce the negative impact of stressful circumstances. [7].

In addition, the family acts as an environment for the formation of vitality and resilience. Observing the behavior of adults, the child learns models of overcoming difficulties, skills of emotional self-regulation and constructive response to life's challenges. If parents demonstrate confidence, the ability to find solutions to problems and maintain a positive vision of the future, this contributes to the development of similar qualities in the child.

No less important is the support of the parents themselves, since their psychological state directly affects the emotional well-being of children. Chronic stress, anxiety or emotional exhaustion of adults can complicate the process of providing the necessary support to the child. Therefore, one of the important areas of psychological assistance in wartime is work not only with children, but also with the entire family, aimed at strengthening intra-family resources, developing effective strategies for overcoming stress and maintaining the psychological well-being of each of its members.

Social support plays an important role in ensuring psychological well-being. Friendly relationships, positive peer attitudes, participation in joint activities and a sense of belonging to a certain social group contribute to the formation of a positive self-concept and reduce the risk of social isolation. This is especially important for children who have been forced to change their place of residence and adapt to a new social environment.

Social support satisfies one of the basic needs of the individual - the need for acceptance and social belonging. It is important for a child to feel that he is significant to others, can count on help and understanding from the environment. The presence of supportive relationships contributes to the formation of a sense of security, increases self-confidence and helps to more effectively overcome the difficulties associated with experiencing war events [1].

Peer relationships play a special role in the process of social adaptation. It is in childhood and adolescence that communication with peers becomes an important source of emotional support, development of social skills and formation of self-esteem. Positive experience of interaction with peers contributes to the development of communicative competence, empathy, cooperation skills and constructive conflict resolution. At the same time, the lack of support or the experience of rejection can increase anxiety, feelings of loneliness and social maladjustment.

Support from teachers and other significant adults has a significant impact on children's psychological well-being. Teachers, psychologists, and social workers can act as additional sources of emotional stability and help a child successfully overcome adaptation difficulties. Trusting relationships with adults contribute to the formation of a sense of security, increase self-confidence, and support a positive attitude towards learning and social interaction.

Children from internally displaced persons need special attention, as they often face the need to adapt to new living conditions, educational environment and social environment. In such cases, it is important to create an atmosphere of acceptance, tolerance and mutual respect, which allows the child to feel like a full member of the team. A positive socio-psychological climate in the group helps to overcome feelings of alienation and form new social ties.

In addition, participation in collective activities, creative projects, sports clubs, volunteer initiatives and other forms of joint activity expands the child's social experience, promotes the development of social activity and creates conditions for positive self-realization. Such activities help strengthen interpersonal relationships, form a sense of community and support a positive emotional state.

A resource for a child's development in conditions of military aggression is also the preservation of the prospect of the future. The formation of life goals, support for cognitive activity, development of creative abilities and participation in various types of activities help the child to focus attention not only on negative events, but also on his own capabilities and prospects. Orientation to the future helps to maintain motivation for learning, self-development and social activity [3].

Having a positive image of the future is an important psychological factor that provides a sense of meaning in life and inner confidence. Even in difficult war conditions, a child needs to realize that his life is not limited to current difficulties, but has prospects for development, achieving success and realizing his own dreams. That is why it is important to support children's faith in their own abilities and help them build realistic plans for the future.

Of particular importance is the involvement of children in activities that promote the development of competencies, independence and a sense of success. Participation in educational, creative, sports, volunteer or social projects allows a child to gain positive

experience of interaction with the world, expand the range of interests and form confidence in their own ability to influence the events of their life. Such achievements strengthen self-esteem and support internal motivation for further development. Another important aspect is the formation of children's awareness of their own value and significance. The feeling that their efforts, knowledge and abilities can be useful for the family, community or society contributes to the development of an active life position and responsibility. This helps the child overcome the feeling of helplessness that often arises under the influence of war events [4].

Summarizing the above, we can state that the psychological well-being of a child in conditions of military aggression is largely determined by the availability and effectiveness of adaptation and development resources. War creates numerous risks for the mental health of children, but a supportive social environment can mitigate the negative impact of traumatic events and contribute to the preservation of the internal stability of the individual. The leading resources of psychological well-being are the family, social support and the preservation of the prospect of the future. It is the family environment that provides the child with a sense of security, emotional acceptance and stability, which is the basis for successful adaptation to crisis circumstances. At the same time, support from peers, teachers and other significant adults contributes to social integration, the development of positive self-esteem and strengthening resilience. An equally important factor is orientation towards the future, which supports motivation for learning, self-development and the realization of personal potential.

Thus, the psychological well-being of a child in conditions of military aggression is the result of the interaction of personal and socio-psychological resources, which ensure its ability to adapt to new life realities, overcome the effects of stress and maintain opportunities for full development. The current task of modern psychological science and practice is the development and implementation of comprehensive programs to support children aimed at strengthening family resources, developing social support and building resilience as an important condition for maintaining psychological well-being in conditions of war.

LITERATURE:

Зливков В., Лукомська С., Євдокимова Н., Ліпінська С. Діти і війна: монографія. Київ.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2023. 221 с.

Левченко В.В., Луценко О.В. Вплив військових подій на психічне здоров'я дітей. *Габітус*. Вип. 50. 2023. С. 85-92

Мостова Т.Д., Кучеровська Н.О., Доскач С.С. Психологічні умови розвитку дітей в умовах війни. *Наукові перспективи*. 2022. № 6(24). С. 584-595.

Регулююча дія ціннісних орієнтацій у житті дитини: монографія / Т.О. Піроженко, І.І. Карабаєва, О.Ю. Хартман, Л.І. Соловйова, О.І. Федорчук, Л.Д. Токарева. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 222 с.

Савченко Л.Л., Табачник І.Г. Психологічне благополуччя дітей дошкільного віку в умовах випробувань. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2024 Том 92. № 1 (2). С. 166-175.

Шинкаренко І. Сім'я в умовах війни: психологічні, психосоціальні та психопатологічні проблеми. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 2 (121). С. 554–562.

Slyusar Liudmyla Ukrainka sim'ia v umovakh viiny. *Demography and Social Economy*, 2023. №2 (52), P.3-20.

Вайда Т.С.

Одеський державний
університет внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Актуальність проблеми. Вплив небезпечних факторів російсько-української війни на повсякденну життєдіяльність всіх верств суспільства, особливо дітей, в сучасних умовах ні в кого не викликає сумнівів і не потребує наведення додаткової аргументації – активні бойові дії Збройних Сил України (далі – ЗСУ) на півдні та сході нашої країни, тимчасова окупація військами країни-агресора окремих регіонів української держави, бомбардування цивільного населення керованими авіабомбами, дроніві атаки та артилерійські обстріли, забруднення значної території вибухонебезпечними предметами (далі – ВВП) та активне гуманітарне розмінування тощо становлять сьогоднішні реалії для кожного громадянина України, є факторами об'єктивного порушення комплексу природніх прав людини, в тому числі дітей, на безпечне середовище проживання.

Враховуючи вище зазначені обставини, в умовах воєнного стану загострилась низка аспектів з піднятої нами проблеми захисту прав дітей в контексті предмету цього дослідження, зокрема, стосовно таких їх категорій, як: 1) постраждалі внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів; 2) перебувають у складних життєвих обставинах; 3) травмовані внаслідок порушення правил мінної безпеки, заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю чи боєприпасами (далі – вибухонебезпечними предметами, ВВП) тощо. Як зазначає Т.С. Вайда, українською державою приділяється належна увага забезпеченню прав дітей у цих складних умовах сьогодення (особливо які проживають в окупованих та звільнених від окупації територій), надається соціальна підтримка дітям-внутрішньо переміщеним особам (далі – ВПО) [1, с. 271-275]. Багатьма іншими дружніми країнами створюються сприятливі умови для дітей-біженців з України тощо.

Разом з тим, сучасні ґрунтовні дослідження щодо вивчення впливу зброї, яка перебуває у користуванні ЗСУ та цивільного населення (в тому числі й нелегально) на безпеку дитини, надмірна забрудненість ВВП прифронтових та звільнених від ворога територій України, створюючи тим самим для населення в цілому та дітей зокрема небезпечне середовище в умовах запровадженого правового режиму воєнного стану в Україні, тільки починають проводитися. Піднята нами проблема нормативно-правового забезпечення безпеки дітей в

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.
МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 19 червня 2026 року

Підп. до друку 18.06.2026. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк.арк 26,16. Обл.-вид. арк. 31,04
Надруковано з готового оригінал-макета
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009